

Rättigheter och skyldigheter i Sverige

Sverige är en demokrati

Ett samhälle där alla får vara med och bestämma kallas demokrati. Sverige är en demokrati. Riksdagen och regeringen bestämmer hur Sverige ska styras. Folket väljer vilka som ska vara med i riksdagen. Det är riksdagen som bestämmer om Sveriges lagar.

I en demokrati är alla människor lika mycket värda. Alla har samma rättigheter. Människor har till exempel rätt att säga vad de tycker. Ett annat exempel är att alla har rätt att tro på vilken gud de vill eller att inte tro på någon gud. Alla har också rätt att älska vem man vill. Varje människas frihet och rättigheter är viktiga i en demokrati.

Kön, ålder, religion och sexuell läggning eller varifrån en person kommer har ingen betydelse. Rättigheterna gäller för alla. För kvinnor och män betyder lika rättigheter bland annat att de ska ha lika möjlighet att utbilda sig och att arbeta. Alla barn i Sverige har också rättigheter. I svensk lag är flickor och pojkar barn tills de är 18 år.

Svensk lag gäller för alla i Sverige. Också för personer som är här på besök. Det är varje persons eget ansvar att veta vad som är lagligt och vad som är olagligt i Sverige.

ORDLISTA

Demokrati Ett land där folket väljer vilka som ska bestämma.

Riksdag Grupp personer som folket väljer vart fjärde år. De kallas politiker.

Folk En grupp människor, till exempel i ett land.

Lag Regler som gäller för alla i ett land.

Rättighet Något man får göra eller kan ha.

Kön Vara till exempel man eller kvinna.

Religion Det en person tror på, som en gud eller flera gudar. Kan vara att någon är till exempel buddist, jude, kristen eller muslim.

Sexuell läggning Vara till exempel heterosexuell eller homosexuell.

RÄTT ELLER FEL?

Skriv R (rätt) eller F (fel) efter mening.

- 1 Riksdagen bestämmer om Sveriges lagar. ____
- 2 I svensk lag är 16-åringar vuxna. ____
- 3 Alla som besöker Sverige ska följa svensk lag. ____

ORDKUNSKAP

Välj det ord som passar i mening.

demokrati, kön, lag, riksdag, rättigheter

- 1 Flickor och pojkar i Sverige har samma _____.
- 2 Ålder och _____ har ingen betydelse för en persons rättigheter.
- 3 Sverige är en _____.
- 4 I ett demokratiskt samhälle väljer folket _____.
- 5 En _____ är en regel för alla i ett land.

BERÄTTA OCH DISKUTERA

Fråga och svara i par eller grupp

Vad tänker du när du hör ordet demokrati?

Vilka rättigheter tycker du är viktiga för vuxna?

Vilka rättigheter tycker du är viktiga för barn?

JÄMFÖR MED DITT FÖDELSELAND

Fråga och svara i par eller grupp

Vilka rättigheter har människor i ditt födelseland?

Har alla samma rättigheter?

Vilket politiskt system finns?
Demokrati, diktatur eller annat?

Dina friheter och rättigheter

Sveriges grundlag innehåller regler för hur Sverige ska styras. Grundlagarna skyddar vår demokrati.

I grundlagarna finns rättigheter. De gäller för alla i Sverige. Tryckfrihet, yttrandefrihet, demonstrationsfrihet och religionsfrihet är exempel på rättigheter i grundlagen.

Tryckfrihet betyder att:

Alla får skriva vad de vill i till exempel tidningar och i böcker. Men det får inte kränka någon. Kränka är att göra något dåligt eller säga något dåligt till en person.

Yttrandefrihet betyder att:

Alla får säga vad de vill i radio, tv och på internet. Men det får inte kränka någon.

Demonstrationsfrihet betyder att:

Alla har rätt att demonstrera. Det är att visa vad man tycker om något. Man behöver tillstånd från polisen för att demonstrera på en allmän plats, som ett torg eller en park.

Religionsfrihet betyder att:

Alla får tro på vilken gud de vill eller inte tro på någon gud. Det är tillåtet att byta religion.

RÄTT ELLER FEL?

Skriv R (rätt) eller F (fel) efter meningen.

- 1 Grundlagarna gäller alla i Sverige. ____
- 2 Man kan demonstrera i en park utan tillstånd. ____
- 3 Det är förbjudet att säga eller skriva något som kränker en person. ____

ORDKUNSKAP

Skriv vad de olika rättigheterna betyder för dig.

Tryckfrihet Jag får _____

Yttrandefrihet Jag får _____

Demonstrationsfrihet Jag får _____

Religionsfrihet Jag får _____

Dina skyldigheter

Alla i Sverige måste följa svensk lag. Det är en skyldighet. Den som besöker ett annat land eller flyttar till ett annat land måste följa landets lagar. Varje person har ett eget ansvar att veta vad som är lagligt och vad som är olagligt i Sverige.

Om man gör något som är förbjudet i lagen, så kan man dömas för brott och få ett straff. Det kan vara att betala böter eller sitta i fängelse. Den som inte är svensk medborgare kan dömas till utvisning. Då får personen inte komma tillbaka till Sverige. Asylsökande som döms för brott har mindre chans att få stanna i Sverige.

ORDKUNSKAP

Välj det ord som passar i meningen.

brott, böter, lagligt, olagligt, utvisad

- 1 Hon har kört för fort. Hon måste betala _____.
- 2 Det är ett _____ att köra bil utan körkort.
- 3 Det som är tillåtet i lagen är _____.
- 4 Det som är förbjudet i lagen är _____.
- 5 En person utan svenskt medborgarskap som döms för ett brott kan bli _____.

JAG VET, KAN OCH FÖRSTÅR

Skriv JA eller NEJ efter meningen.

- Jag vet vad demokrati är. _____
- Jag kan exempel på några rättigheter. _____
- Jag vet exempel på olika straff. _____
- Jag vet att alla i Sverige måste följa svensk lag. _____
- Jag förstår ordet rättighet. _____

ORDLISTA

Skyldighet Något man måste göra.

Lagligt Det som är tillåtet i lagen.

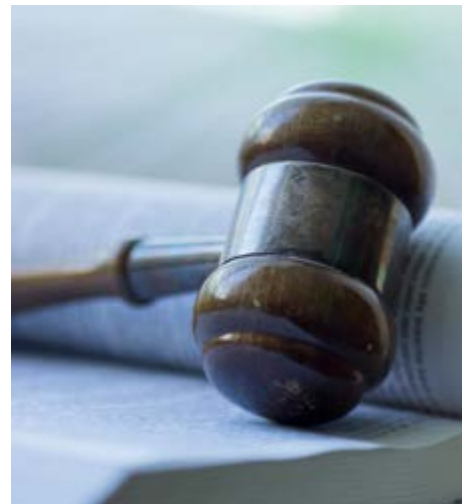
Olagligt Det som är förbjudet i lagen.

Brott Något som är förbjudet i lagen.

Böter Pengar en person måste betala som har dömts för ett brott.

Fängelse Hus där man stänger in personer som har dömts för ett brott.

Utvisning En person som måste lämna ett land.

BERÄTTA OCH DISKUTERA

Hur kan man få veta vilka lagar som finns i Sverige?

Varför är det viktigt för alla som besöker Sverige att veta vad som är lagligt?

Varför är det viktigt för alla som besöker Sverige att veta vad som är olagligt?

ORDLISTA

Rättigheter och skyldigheter i Sverige

Brott Något som är förbjudet i lagen.

Böter Pengar en person måste betala som har dömts för ett brott.

Demokrati Ett land där folket väljer vilka som ska bestämma.

Folk En grupp människor, till exempel i ett land.

Fängelse Hus där man stänger in personer som har dömts för ett brott.

Kön Vara till exempel man eller kvinna.

Lag Regler som gäller för alla i ett land.

Lagligt Det som är tillåtet i lagen.

Olagligt Det som är förbjudet i lagen.

Religion Det en person tror på, som en gud eller flera gudar. Kan vara att någon är till exempel buddist, jude, kristen eller muslim.

Riksdag Grupp personer som folket väljer vart fjärde år. De kallas politiker.

Rättighet Något man får göra eller kan ha.

Sexuell läggning Vara till exempel heterosexuell eller homosexuell.

Skyldighet Något man måste göra.

Utvisning En person som måste lämna ett land.